

БҮРЯАД УНЖЭН

Олонийтын-политическэ газетэ

1921 оной декабрийн 21-нээ гарала

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ТОЙЛ ЭЗЭД

Тус совхозын ажлаа сайжруулгын тулд...
Тус совхозын ажлаа сайжруулгын тулд...
Тус совхозын ажлаа сайжруулгын тулд...

ДУЛДЫДАНГИ БАЙДАЛДА

Шулуутын холимог тэжээл буйлуулдаг завод зумай харануудта заахарилдагдана...

5 МЯНГАН ТҮХЭРИГ ТҮЛЭЖЭ...

Түхэнэй районий ажахынудай, предпритиунудай болон эмхи зургаануудай тулоолгынудай...

Хан байгаа. Харин энэ холимог тэжээлэй бүридлдэ ородог гол зүйл болохо ороон оройдоол энэ жэлэй дүүрээр хүрэхэ юм.

Түхэнэй районий ажахынудай, предпритиунудай болон эмхи зургаануудай тулоолгынудай...

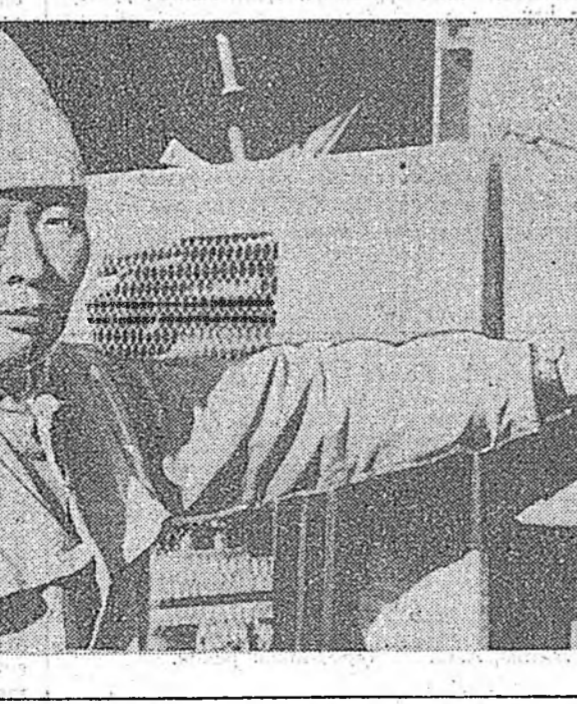

ЯМАР ХЭЛЭТЭЙ БАЙХАБИБДИ?

Бурядай республикын гүрэн түрэн хэлэн амар байха ёһотойб, буряад гү, али ород гү? Энэ талаар засагаймнай зургаан амар хуули баталха ёһотойб гэнэн шухала асуудалаар...

Эдэ мэтын бүдүүлг хэмжээ ябуулгануудай хойшлонгоор манай республикын үндэһэн буряад зонороо дипломат олон аймгуудта үндэһэн түрэлхи буряад хэлэнэй хашагдажа, түргэдэ эхилһинэй мэдэжэ. Тэрэ жараад онуудта захалжа, республикын хууль ажахын нэрэглэлээр жэл бүри 300-гоод гар булээр түбэй Россинаа буряад оройной хуульдоо ноталуудаар эрхэй хуурижадаг хан. Мүн хото горуудуудад элэб эжин бололо боллогүй бага, эхэ заводууд, промшлениа барилганууд, үндэһэнэй хэрэгтэй болодогын мэдэжэ хэн. Тингээд лэ хуульдоо ноталуудаа буряад аһанай олон залуушуул тэдэ заводуудта ажаллаһаар гэр бүлэ боложо, үхибүүднэй хүгээдэй саалуудта ябахдаа, гансал оод хэлэн дээрэ хүмүүжэл абана үндэһэн түрэлхи хэлэеэ, ёһо заншалаа отго мэдэхгүй зонуд боложо байдаг.

Тус фото-зурагууд дээрэ Загарай районий XXI партсездийн нэрэмжит колхозой Нарийлгальт одонгийн механизаторнууд хоруулагдана, Байгша оной намар механизаторнууд Цырен Балаонович Цыренов, Геннадий Георгиевич Дорфонов, Сергей Овчирвич Жалсаев, Степан Борисович Данилов ороһоо тарья хураагдаа эрхмээр ажаллажа, ажалдаа амжалта туйлаһан байгаа. Уинийн бэрх механизатор Чингиз-Доржо Агбанович Цыренов ороһоонй тоог дээрэ ажаллажа гараһан юм.

Тус фото-зурагууд дээрэ Загарай районий XXI партсездийн нэрэмжит колхозой Нарийлгальт одонгийн механизаторнууд хоруулагдана, Байгша оной намар механизаторнууд Цырен Балаонович Цыренов, Геннадий Георгиевич Дорфонов, Сергей Овчирвич Жалсаев, Степан Борисович Данилов ороһоо тарья хураагдаа эрхмээр ажаллажа, ажалдаа амжалта туйлаһан байгаа. Уинийн бэрх механизатор Чингиз-Доржо Агбанович Цыренов ороһоонй тоог дээрэ ажаллажа гараһан юм.

Тус фото-зурагууд дээрэ Загарай районий XXI партсездийн нэрэмжит колхозой Нарийлгальт одонгийн механизаторнууд хоруулагдана, Байгша оной намар механизаторнууд Цырен Балаонович Цыренов, Геннадий Георгиевич Дорфонов, Сергей Овчирвич Жалсаев, Степан Борисович Данилов ороһоо тарья хураагдаа эрхмээр ажаллажа, ажалдаа амжалта туйлаһан байгаа. Уинийн бэрх механизатор Чингиз-Доржо Агбанович Цыренов ороһоонй тоог дээрэ ажаллажа гараһан юм.

Тус фото-зурагууд дээрэ Загарай районий XXI партсездийн нэрэмжит колхозой Нарийлгальт одонгийн механизаторнууд хоруулагдана, Байгша оной намар механизаторнууд Цырен Балаонович Цыренов, Геннадий Георгиевич Дорфонов, Сергей Овчирвич Жалсаев, Степан Борисович Данилов ороһоо тарья хураагдаа эрхмээр ажаллажа, ажалдаа амжалта туйлаһан байгаа. Уинийн бэрх механизатор Чингиз-Доржо Агбанович Цыренов ороһоонй тоог дээрэ ажаллажа гараһан юм.

Тус фото-зурагууд дээрэ Загарай районий XXI партсездийн нэрэмжит колхозой Нарийлгальт одонгийн механизаторнууд хоруулагдана, Байгша оной намар механизаторнууд Цырен Балаонович Цыренов, Геннадий Георгиевич Дорфонов, Сергей Овчирвич Жалсаев, Степан Борисович Данилов ороһоо тарья хураагдаа эрхмээр ажаллажа, ажалдаа амжалта туйлаһан байгаа. Уинийн бэрх механизатор Чингиз-Доржо Агбанович Цыренов ороһоонй тоог дээрэ ажаллажа гараһан юм.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАРЛАМЕНТДА

МОСКВА. ТАСС-ай корреспондентүүд Кремльһээ илгэжэ мэдээсэни: Союзная бюджетэй гаргашуудта мүнгэ номолхын тулалда 30 миллиард түхэрэг урлаһаар үгэхэнь СССР-эй Госбанкда зүбөөхөөнь урялжа, СССР-эй Президент Михаил Горбачев Союзай парламентда хандаба.

СССР-эй Верховно Советэй палатануудай хамтын засэдиин дээрэ үгэ хэлэхэдэ, энээнэй урда тээ Союзная правительстводо урьһаар үгэһэн 63 миллиард түхэрэг баталхынь, гүрэнэй дотоодын үри шэриин тоодо тэрэниие оруулхынь парламентые баһал урлаһаа.

РСФСР-эй Президентын Указууд

Оносо байдэлай талаар РСФСР-эй Гүрэнэй комитетэй ба РСФСР-эй Граждан оборонин штабай үндэһэн бури дээрэ гүрэн оборонин хэрэгүүдэй, оносо байдэлай ба гэнэ усэлай хойшлонгуудые усэд-хаха талаар Гүрэнэй комитет эхилдэхэ;

Сэрэгэй үйлдэбэриие ондоо шэглэлтэй болгохо талаар РСФСР-эй Президентын дэргэдэ Гүрэнэй комитетэй түрүүлэгшээр Вячеслав Викторович Михал Николаевиче томилохо;

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ

МОСКВА. (ТАСС). РСФСР-эй Верховно Советэй хэлбэлэй элбэн илгэжэ мэдээсэни: Ноябрийн 20-до Республикын Советэй засэдиин тэрэнэй түрүүлэгшэ Н. Т. Рябов үгэжэ хэлэһэн байгаа.

Тэндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн «Худалдаа наймаа хэжэ эрхэдэ нэлэг тохохо тухай» РСФСР-эй Хуулийн проект баталагдаба.

РСФСР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшын орлого Ю. М. Воронин РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй худалдэри тухай депутатуудта мэдээсэба.

«Худодоо ноталуудта эхээр-нүүдэй байдэлай гэр бүлэ, эхүүдэе ба үхибүүдэе хамгаалгын байкаруулаха тухай» Россин Федерациин Верховно Советэй Тогтоолой хэр дүүргэдэжэ байһан тухай зохио комитетэй түрүүлэгшэ Е. Ф. Лехова мэдээсэба.

«Арадай депутатуудай хизаарай, областной Советүүдэй ажал ябуулгын хуулийн талаар гүримишуулгын зарим асуудалууд тухай» Хуулийн проект-

ШЭНЭ ПАРТИИН ЗОРИЛГОНУУД

АЖАЛШАДАЙ социалист партиин республиканска эмхи байгуулаха зорилготой эхилдэхэни. Бүлэгэй өөлжөөтэ суглаан болобо. Улаан-Удыл партиина эхин организационудай секретариат тэрэнэй хабаадаа. Байгша оной ноябрийн 6-да РСФСР-эй Президент В. И. Ельцинэй КПСС-эй ажал ябуулгын хориго тухай Указай нүүлээр тохёолдон эрхэ байдал болон социалист шэнэ парти байгуулгын зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэжэ юм.

Коммунист партиин гэнүүд байһан олон миллион хүүдүүд мүнөө зүг шэгээ алдахан байна. Энэондээ уламжалан, урданай республиканска партиина организацион түүрү үзэлтэй, залуу шууд кубине нэгдүүлэн бөө даанхай парти эмхидхэжэ хэрэгтэй гэжэ шэнэ партиин республиканска эмхин эхилдэхэлийн комитетэй түрүүлэгшэ И. И. Волдогов ороһоо үгэ соогоо хэлэба. Мүнөө үедэ Москваһаа тус партиин Программнаа мэдүүлгэ. Уставай проект агаанхай. Эдэ документүүднээ үндэһэн, партида орохо дуртайшуулай пинсөөгүдэ бүридүүлжэ шухала гэжэ хэлэдаба.

Хүдөө ажахын институтай парткомой секретарь байһан, мүнөө А. Ручкойн партиин (Сүлөөтэ Россин арадай парти) гэнүүн Б. Ц. Боржонов бидэ, коммунистууд, урдан байһан партиинаа ээмэ, хариуоалгыг хубаадаана, гэрээ мээ наманшалха ёһотой гүдэ гэнэн асуудал тон түүрүү табина. Хабаадагдай олоонхын билэ эмээгүйбди, юунай түлөө эмээе амасаха юрби гэжэ урдаһан асуури табина. Саашан Б. Ц. Боржонов мүнөө үедэ урдаһан партида хүн этгэхээ болонхой, тинмэнэ энэ мүнөө байгуулаха гэнэн партины хэрэгтэй, үймөөтэ энэ сагта хүлээн талта һаа дээрэ гэхэлхэн идэхэба. Сугларгалта энэ урялдан олонхидоо дэмжээгүй.

Удаһын үгэ хэлэһэн дономотивна - дологой ветеран В. Т. Кузовлев, «Бурятгеология» нэгдэлэй түбэй экспедициин партир байһан Ю. П. Гусев, ажалай ветеран К. П. Марказова гэншэд мүнөө үедэ партицаа урбаһан Горбачев, Ельцин мэтын хүтэлбэрилгэгшэдэй гэмээр оройнойгоо улам доройтожо, ажалша олонийтын байдалы туюлоор боложо байхдаа, тэдэний аша туйһе, эрхэнүүдэе, шэнэ капиталтан, аралжаа наймаашаһаа хамгаалах парти хэрэгтэй гэжэ мэдүүлэб. Инээ ядаруу байдалы тохёолдоһондо маанад, юрын коммунистуудай, эмхи байхагүй, дээдэ шатын хүтэлбэрилгэгшэд лэ эмээтэй гэлдэб.

Эхилэн үгэ хэлэгшэ Б. Ц. Боржоново энде һуугшад даншы үзэн яданглар хандаба гэжэ соёлой институтай партир организациин секретарь байһан В. В. Базаров ажаллаба. Хэлэһэн соонь зүбшүү зүйлшүүд яһала бин гэжэ тэрэ үргэлжүүлээ. Тингээдэнь шэнээр байгуулагдаха гэнэн партиин Программнаа мэдүүлгэ, Устав соо хүсэд тодорюуды зүйлшүүд тон олон. Коммунист партиин гэнүүн талан гараһан замые заландэхээр, партиин илгээр, шэнэ хэлэлтэ үгэхэ шухала. «Пини инээн партида ороһоно хуи бүхэн улаһан оройнгоо бүтэһэн үлдэ хэрэгүүднээ сэнгэлтэ үгэхэ ёһотой. Саашан В. В. Базаров шэнэ партине байгуулангүй, Коммунист партине хоринго хэлэн хуули буса зарлигыг болоолхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй гэнэ ханамжалба. Коммунистууд өөһөднөө үзэл боһолье ноууха гэһыне өөдэгүй туюлоор ябадал гэжэ тоолодог тухай Коммунист манифест соо хэлэгдэ хамнай гэжэ В. В. Базаров һануулба. Тинмэнэ коммунистууд аад лэ, норөө дайдалан социалистууд болохо...

Хүн ба үе сар

ЭСЭГЭ ОРОНДОО ҮНЭН СЭХЭ ХҮБҮҮД ҺЭН

[Түгээхэл. Эхнийнх нь ноёнб. 1920—21-ийн ноёрнууд.]

СССР-эй ЦИК 1937 оной декабрийн 12-тоо ССССР-эй Верховно Совете дундаа хэргийн тогтоол абаа хэн. Энэ политическ шухала кампани үндэр хэмжээнд үнэгэргэх гэгэн бэлдэх бүх орон доторнай, тэр тоодо Улаан Тугта Буряад Монголой национальна кев, полкдоше эжилбэ. Түхэнэй хунгуулиин округхо ССССР-эй Верховно Советэй Национальностунуудай Советд депутат буржавригадийн ветеран лейтенант Доржийн Сажжигевич Цыбиков хунгагдаа бэлэй.

захалхан хүнүүд тус медальер шагнагдахан. Бурядай Улаан тугта кавбригадаа бригадын командир полковник Н. Ф. Лебедево, бригадын комиссар И. И. Лыткин болон бусад бин. 1938 ондо Буряад-Монголой АСССР-эй байгуулагдааар 15 жэлэй ой тэмдэглэгдээ: Үнэгэрөөш эдэ жэлүүдтэ Буряад ороной ажахы, түүл шарай, ард зонийн худал байдал, совл тангидаахэр бэсээр хувилаа. Хэдэн арбаад томо промышленна предпритинууд, тэр тоодо ПВЗ, шэлэй завод, кавригадийн комбинат баригдаа, промышленна продукция гэргалга 20 дахин ехэ бо-

уэдэ бусад летчикуудтай хамта Америкын самолетууде асаралсаа. Тэдэ самолетууд манай орондо эдэ хоол, хубсаа хунар, түлш, запчастнууде зөөдэг байгаа. Кузьма Халхович Хабеев 17 жэлэй туршада поларна авиациин лётчик байгаа. Тэрэ Кириенск-Альска гэгэн агаарай зам нээгшэдэй нэгэн юм. 1946 ондо «СССР-эй Аэрофлотой отличник» гэгэн тэмдэгээр, 1952 ондо Ажалай Улаан Тугтай орденээр шагнагдаа.

1938 оной туршада кавбригадад хэдэ дахин инспекторск шалгалта болонхой байна. Эдэ шалгалтануудай дунгээр кавбригадад дайшолхи болон политическ бэлдэхэлэ, эмхидхэл, журам заршамдаа дээшлүүлэх талаар хайн сэргээлт үгтээн юм. Илангаа 12-дохин кавбригад, саперно, химик эскадронууд, пулеметно, пулеметно взводууд шагнараа. Шалгалтада шалгархен чэсти, подразделениүүдтэ, командир, полит.хүдэлмэришэд, улаан армееүүдтэ үндэр шан, бэсүүдү барюулагдаа бэлэй.

Кавбригадын эрхим командир, полит.хүдэлмэришэдэй болон улаан армееүүдтэй худал хуурмаг хардалга гүрдэлгэдэ орожо үсөөрөөгүй һанан, тэдэнэй амжалта, туйлантууд бүри ехэ байха байгаа.

«Ардей дайсады» сангийн дайсады «Германиин, Японой тагнуушад, революцида харша «пансионизмд» эмхидхэ хабадагшад гэхэ мэтээр худал хуурмагаар хардалга, хэнэлтэдэ орогшодой олонхиин буудуулла алуулхан байна. Гэбэше тушаагдахан командирнуудай, полит.хүдэлмэришэдтэй, улаан армееүүдтэй дундаааа зобохын ехээр зобож, тулхын ехээр тулжы, амиды үлээн И. В. Белдынов, П. Т. Бадинов, П. И. Бигте, С. В. Добосов, П. И. Манжигеев, С. М. Пилунов, М. Г. Платов, А. Н. Хондогов болон бусад Улаан Тугтай армиде алба хэргэс үргэлжлүүлэн, Буряад тэоной Сэсэг ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсан юм.

Морин сэргүүдэй младша командирнууде бэлдэх тургуулһаа Буряад-Монголой Улаан Тугта кавбригада болон ургалан национальна соединениин түхэ нимэл даа. 1939 оной ноябрь һарада тус бригада 5-дахы Улаан Тугта Забайкалийн бригада гэгэн нэрэтэй боложо хубилгагдаа бэлэй. Бурядай национальна частнуудай, тэдэнэй командинуудай, полит.хүдэлмэришэдтэй улаан армееүүдтэй габьяла Эхэ оройнойн урда тои ехэ. Хэрбээ 1937—1938 онуудта кавбригадын хэрхис хүснүүдтэ дайрагдажа, ехэ гээлтэ хорлоодо ороогүй һаа, тэрэнэ бүри ехэ байгаа. Энэниие гэдэ зон, илангаа залуушуул мэдэхэ ёһотой.

С. ХАНДАЖАПОВ, дайнай инвалд, ССССР-эй Журналистнуудай холбооны тэргэ, Ц. СУБАНОВ, дайнай болон ажалай ветеран, Бурядай ССССР-эй журналистнуудай холбооны секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буржавригадын командирнууд [Зүүн гарнаа] Д. Б. Доржиев, А. Башиннов Ивалтын жасада байна.

Спорт Спорт Спорт БАЯР БУДАЦЫРЕНОВ ЭРХИМЛЭБЭ

шанга тулалдаатгайгар эмхидхэхэ арга ологон байха юм. Наадаан турүүшин уулзалгаһаа республикын мэдээжэ шатаршад эрхимлэжэ гарын түлөө үнэн зүрхнөө оролодо. Эндэ тээсэн республикын турүү һуури зээлхын түлөө хоёрдохы бүлэгтэ эрхимлэжэ гарын Владимир Агафонов, республикын эсчмелион Игорь Брылев, Ивалтын районий түлөөлэгшэ Баяр Будацыренов гэгшэдэй бүлэглэн бэрхээр наадаһе тэмдэглэхэ хэрэгтэй ха. Харин Сагаалганай һайндэрэй надануудта хоёр удаа шалгаржа гархан Баяр Митыпов һанаһанда хүржэ наадабагүй. Тэрэ турүүшин уулзалгада Алексей Шажжигеев, удөөн табадахи, долоодохи уулзалгануудта Виктор Шадгаров, Тарас Минтохенов гэгшэдтэ шүүгдэбэше, эрхим табанай тоодо оролсохоор наадаһан байна. Дурбэлхи уулзалга, Эндэ Баяр Будацыренов Брылево, Тарас Минтоханов Агафонов тоо шүүгдэжэ, баһал гэдэргэ суухарха баатай болоо. Тингэжэ Агафонов Брылев хоёр мурисөөнэй таблица толгойложо эжилбэ. Харин табадахи наадаһа эдэ хоёр уулзалгада, тэнсэжэ, тус тустай 4,5 очкотой болоно байгаа. Эдэнэрэй хойноһоо Баяр Будацыренов үсэд итэрүүгээр дахалдаба. Тэрэ табадахи наадаһа Арсентьеве шүүжэ, дурбэн очкотой болоно байгаа. Мүн зургаодахи наадаһа эдэ гурбан дахинаа ивалдта туйлажа, турүү хунгуууде алдабагүй. Долоодохи наадаһа хэргэс хэргэс хунгуури уулзалгада шүүгдэнгүй наадажа ябаһан Агафонов Будацыреновтай тулалдажа, шүүжэ хэргэс хунгуури шүүгдэжэ болохоод, буршые аюултай байдал тохолодо. Хэдэн часай туршада болонон шанга тэмсэл дүүржэ, Будацыренов нүхэрэ шүүгдэ, шухала очко бэсүүлбэ. Нүгөөдэ хэргэс дээрэ наадаһан Брылев технологическа институтай студент Виталий Куригановтай тэнсэхэ баатай болоо. Тингэжэ Будацыренов, Брылев тус тустай 6 очкотойгоор мурисөөнэй таблица толгойложо эжилбэ хэн.

Баяр Будацыренов удаадахи хоёр уулзалгада Минтоханов, Пурбеве гэгшэдтэ бүдэрүүлхэдэ, дүн хамта 8 очкотой боложо, турүү һуури ээилээ. 300 түхэргэй шанда хүртэһэн байна. Долоодохи наадаһа Игорь Брылев Владимир Давшимяеве шүүтэн һаа, түлүүшин уулзалгада Шадгаровтай тэнсэхэ баатай болоо. Куриганов, Цыльнов гэгшэдтэ шүүбэше Владимир Агафонов турүү һуури ээилжэ шадабагүй. Тингэжэ тус тустай 7,5 очкотой болоно Агафонов Брылев хоёр удаадахи хунгууриуде ээилбэ. Технологическа институтай студент Тарас Минтоханов дурбэлхи, Баяр Митыпов табадахи һуури ээилһэн байна.

Монгол угсаатанай мурисөөндэ һайнаар наадаһан шатаршадта дурасхаалай бэлдэхэ барюулагдаа. Студентууд, хунгуушад дундаа Куриганов, Мельников, худөөше эрхэн шатаршад соһоо Яруунын районий түлөөлэгшэ Бадмаев гэгшэд урмашуулагдаа. У. ГАРМАЕВА, мурисөөнэй ахамда судья.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Шатаршан Бужинилэгийн Пурвэдэриж (МНР); Улаан-Удэн 3-дахы турүүшин 9-дахы классай хунгууша Цыден Рагдаль. «Шатар-91» фестивалда хабаадагшад. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СССР-эй Верховно Советэй Национальностунуудай Советд депутат Яруунын хунгуулиин округхо Бурядай национальна частин нүгөөдэ ветеран Гомбо Цыбиковий Белгеев хунгагдаһан юм. 1926 ондо Гомбо Цыбиковий Бурядай кавкаскандондо алба хэжэ эхилһэн. Эндэнэй урда сомоной Советэй, хошуунай Советэй гүйсэдсомуудай турүүлэгшээр худалһан бай. 1932 ондо Бурядай Улаан Тугта кавкаскандондо сэргээжэ алба дүүргээд, ВКП(б)-гэй Түхэнэй, Агуурай аймугтаа хунгуушад, 1933 ондо Москва хотодо институтууда, Москва хотодо «Буряад-Монголой үнэн» газетин редактор байгаа. 1937 оной август һарада БМАСССР-эй ЦИК-эй турүүлэгшээр хунгагдаа. ЦИК-эй жэлүүдтэ Гомбо Цыбикович ННИК-эй директорээр, БМАСССР-эй Министруудай Советэй турүүлэгшин оролшоор, соёлой институтай директорээр, багшын институтай кафедрэй дагшаар, Ленинградтай Түрэнэй университеттэй факультеттэй деканууд худалһан байна.

1937 оной декабрийн 12-ой байдалаар Буряад-Монголой Улаан Тугта кавбригада 1912 хүн алба хэжэ байгаа, тэрэ тоодо 1248 улаан армееүүдтэ, 240 дунда шатин командирнууд болон полит.хүдэлмэришэд, 187 младша командирнууд, 237 болзорлоо үлүү алба хэжэ байһан младша командирнууд.

Улаан Армин 20 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгээр угтахэ ехэ бэлдэхэл бүхэ орон, арми, тэрэ тоодо Буряад-Монголой национальна кавбригададашаа эхилээ бэлэй. Энэ солото ойн хүндэлэлдэ «ХХ лет РККА» гэгэн медаль бин болгодоо хэн. Улаан Армин байгуулагдаһан турүүшин үдэрһөө хойшо тэндэ алба хэжэ

АНГУШАНАЙ ДЭГЭД ХӨӨРӨӨН БЭШЭ

Ойдо болон һонин ушар

Ольборилгын хаһа эхилжэ, ангиушад ой тайгада гаранхай. Ойдо нохойн зуусаха, бугурай хүрхэ абган дуудана. Ангуушад «эвэлэн алта» гүрэндөө бэлдэхэ абгана илгэжэ мэдүүнэ. Мүнөө жэлэй намар-үбэлэй ангиуриин хаһа октлэрийн 25-һаа эхилээд, эрхэ жэлэй февралин баргадатар үргэлжэлэхэ юм. Мүнөө үедэ шээндээ ородог амтада—заргаа, алаг дааган, зумбара, тарбаган, доргогон, баабгайнууд үбэлэйнөө унтарда үнн хөдө оронхой, Хэрэмэй, булганай, үнэгэнэй болон бусад ангуушад үбэлэйн нэхи дулаан ноохон хүсэд урганхай. Үбэлэй ой соо ямар гоё гэшш даал Илангаа шэнгээр ороһон саян дээрүү шубуу шонхорой, ан арьштанай мурнуудай үржидэн харагдажа, ангиушан үнэн зүрхнөө баярлажа, сэбэр хэлээ ханадаг ха юм. Улаан-Удэһанай ангиушад амаралтын үдэрүүдтэ дүтэ оршодог Тарбагагайн, Загаргайн болон Ивалтын аймагуудай дэбисхэр дээрэ шандага, хэрмэ

хүн бин һэн. Нүхэн бүхэниие шалгажа үзэхэдэ, тэдэнэй минн хоёрхон нүхэниие доосоһоо шорой түлхэжэ, таглараар хадаһан байба. Эдэ хоёр нүхэн соо тарбагануудай зээлэлһэниин хусад мэдэгдэжэ гэшшэн бин.

Нарһанай хатаһан оройдо тоншуул борбоосгой тоноһоно, шинсгалданиуд аундаа холтоһоной забһарта нөөсөлжэ хабшуулан шумуулинуудаа бэдэржэ, нэгэ модоһоно нүгөө модоһондо ниндэнэ. Оторгойдо кирээниүдтэй хааглажа дуудлана: Би тарбаганай нүхэнүүдтэ харха, ямар нүхэндэ эдэ мээрээшд үбэлэйнөө шээндэ орожо унтанба гэжэ шалгажа гэжэ баруун-хойто хөдэ тээшэ алхалһан, харин нүгөөдэ хоёр нүхэнди хэрхэ, хүүдү агнахааа нохойгоо дахуулаад, зүүн зүг баряда яшаба. Минии ошогшо хүндэдтэ, таранай полиин захээр, хөдөн ойгүй урда үбэртэ хоёр бүлэг тарбаганай амидардагыо үнэгэн мэдэхэб. Эндэ 20-бод нүхэн хүлүүдтэй хоно нутаһан нам тээш ниндэн гаршаба. Үбэлэй ангиурида ой соо улаанай шубуунтай анхандаа дайралдажа нэгшэ үзөөгүй аад, гайгаһын ехээр гайжаад, буугааше мартанхай амаа ангайгаад зогсошобод. Мэдээ орожо, бууга мурһөө түргэн абахадамин, нутаһанше намай өбөөржө, һомоной тухаа зайда намда дээлэнгүй, урагша гөдирөөд, Сэлэгийн шэһэ хүрүүгн хажуудай Вонзосочонокан һууриин тээшэ ниндэн абаһаллай. Энэ хоно нутаһантай ушарһан ангиурииндаа ябадал тухай нүхэдто хоёрхэдэһан, Л. Н. Радьга элэгэ хатан, үнэн зүрхнөө илгэжэ энэгээ һэн: «Ши, Михаил Норбоевич, үнөөхи немец барон шиги худалшан боложо байһалай. Үбэл, ой соо нутаһан ябаа гэжэ хнэгшэ бу хэлэ. Хүнэй энэгэндэ болошош.

Уншагдаһа анхарадала хоно, нутаһан тухай багхан тайбарни хэе. Уһанда тамардаг эн шубуун манай эндиһи нугаһадай эгээл томошоогудайн нэгэниин болон 2 килограмм хүртэр шонгүүригтэй байдаг юм. Халуун оронһоо апрель һарада өрөөд, октябрийн эхээр бусадга, Того 12 хүртэр үндэгэ түргэдэ, хоно нутаһан хадаа гэрэй тэмдэглэ нугаһадай эхэ табһан ээрлиг шубуун. Минии Бодожо үзэхэдэ, намда харагдаһан энэ хоно нутаһан шархатад гү, али үбэндэ нэрбэлдэжэ тамраа алдаад, дурһан ороноо бусадга шубуудһаа гэгээдэ, төврийжэ, тулжа ябаһан жугуртэ амитан байба ха юм. Сэлэнгэ дээрэ халхтай, хүйтэн үдэрүүдэ тогтожо, үдөөн хайр мулһэнэй урлажа эхилхэдэ, энэ нутаһан дулаан газар, эдэ хоол бэдэржэ, бүр түү сагауулан ой соо байрлаа хаш. Сагаууланай обертон нугаһанай шэмхэлээр нарбархын хэнэ ноогоон эндэ яһала элбэгһэн.

Мүнөө хубилган шэнхэдэһын үедэ ан амитан, үсүүг шонхорнуудше табисурайнгаа зан абари мартажа, наһандаа үзэгдөөгүй амидрадаа орожо байна гэшшгүй! Ангуушад байгаалида ходо ябахада, һонин ушарнуудтай дайралдадаг, эрлийн эл болон шубуудай амидарал тухай элдэс үсүүс бусын тэмдэглэниүүдтэ хэдэг гэшшэ. Ангуурида тохолоһон элдэб, олоной нонирхоомор үзэгдэлүүд тухай «Буряад үнэн» гэгшэнь редакцида ходо бэшэдэ болыг гэжэ бүхэ ангиушадта, байгаалида дуртайшуудта хандана. М. ГЫЛКОВ, биолог-охотовед.

Бурядай радиогаврадай долондо

САГ ҮРГЭЛЖЫН ДАМЖУУЛАГА 6.15—Гимнастика (воскресенидэ шэнэ композитор санга), 7.17, воскресенидэ 8.17—Дамжуулагчуудай. Үдэр бүри—6.15, 6.44, 7.15, 19.34, 19.58, понеделник, ботодо 6 час 50 минутада, воскресенидэ 7 минутада сагай улирл тухай мэдээлэхэ. 6 час 55 минутада республикын газеттүүдтэй (понеделник, воскресенидэ бэшэ үдэрүүдтэй).

НОЯБРЫН 25-һаа декабрийн 1-ийн ПЯНИЦА 5.47—6.07—«Түрэл газар дайндамай» радиожурнал. 6.10—6.20—Долоон хоной радио-дамжуулануудай шэнжэлэл. 6.35—7.00—Одессэ хотодохи багшанарй сьездын делегатуудай хабаадалгатай «Түхэрэи шэрээ». 12.05—13.00—«Санкт-Петербург» хотын хубуудтэй «хоор дуулана». 19.20—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.53—«Уламта». Зүүн-урда Азиин ороноудтаар ашарһан тухайгаар уран зохолшо Ц. Цырендоржиев хөөрөжэ (Буряадаар).

ВТОРНИК, 26 5.47—6.11—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 6.35—7.00—«Байгалин ба Бидэ». 12.05—13.00—Хүрэмтэ дамжуулагчуудтэй байгуулагчуудтэй үргэлжэлэл. Агартон кореспонденттэй 8.10—«Тоонто ноһон» гэгшэ шиндэхэлүүдтэй тухай Мунрайоний ажануудтэй хабаадалгатай «Гэсэр» үлэгэр тухай хөөрөжэ.

СРЕДА, 27 5.47—6.11—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 6.35—7.00—«Ивалт» гэгшэ шиндэхэлүүдтэй тухай Мунрайоний ажануудтэй хабаадалгатай «Гэсэр» үлэгэр тухай хөөрөжэ. 5.54—6.20—«Сарана» радиожурнал. 6.40—7.00—Республикын Верховно Советтэй сессидэ дээрэ. 19.20—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.58—Врач-стоматолог Б. Б. Цыренов тухай зургалгал. ЧЕТВЕРГ, 28 5.47—6.11—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 6.35—7.00—«Ивалт» гэгшэ шиндэхэлүүдтэй тухай Мунрайоний ажануудтэй хабаадалгатай «Гэсэр» үлэгэр тухай хөөрөжэ. 5.54—6.20—«Сарана» радиожурнал. 6.40—7.00—Республикын Верховно Советтэй сессидэ дээрэ. 19.20—Республикын һонинууд (Ород ба Буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—20.00—Һара бүри гардаг «Уулзуур» дамжуулага.

Сапропель захиха асаруул

Ревматизм, полиартрит, остеохондроз, дикулит, полиневрит, энцефалит, саран шэн, полиомеделит, хини Худалай, шүүшэнэй, яһанай болон тэрэнһээ удамай үбшэнүүдтэ, эдэ болбосоруулха оролдотой бэлгэ эрхэтэнэй амид бэе, жэлдэ даһануудай үбшэ, арна, хүлдэһэн ба һэнэй удаа дамжарһан үбшэнүүдтэ хөдө САПРОПЕЛЬ гэжэ шабар түрүүшэй асаруулга. Сапропель шабарые олоһи ушартай үнэгэ үбдэһэн газарта табиха жэлүү юм. Хэрэглэбэлтэй, «Альяс» фирматэй түлбэртэйгөөр 7 килограмм нүүртэй шабар эльгээхэ. Харгы гэрэйгөөр килограмм шабар 5 түхэртэй үнэмшлэгтэй. Захилаа нимэ адресаар эльгээхэ: 231000 Калининградская область, г. Чернышевск, ул. Советская, 11/8 фирма «Альяс».

СПОРТЛОТО

«45-һаа 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха» гэгшэ спортлото дунгуул: «45-һаа 6-ень тааха спортлото: 2—Биатлон, 1—шоссе, 10—уһан дээрэ бумбөгөөр наадажа, 38—40—городки, 45—даам. 36-һаа 5-ень тааха спортлото: 6—дэюдо баруун, 32—фигураа хоһорлоло, 33—фигураа гоон дээрэ наадагаг хоккей.

БУРЯТИЯ Мунвөдэрэй номерто

Дэлгүүрэй экономикын оршон байдалда, «Гэр бүхэндэ эзэн хэрэгтэй»-Буряадай СССР-эй гүрэнэй зөврийн жасын турүүлэгшэдэ кандидат Л. Н. Гылыловай журналисттын үнэгэрэһэн интервьөө. Үдэрэй шухала асуудал. «Танжиртэ олохохо бу аарта»-эдэбхитэй бэшгэшэ С. Прохойной статья. Дэлгүүрэй херилсаануудта орохо замда. «Эрээдүүдтэ эгитэн найдаһан»-Ажалшадтэй ажануудтай хэрэгтэ хангалтын Баргажанай рэй-онно управлений начальни Ю. Юхтинтэй интервьөө.

Херилсаа тоһоно «Үнэгэртэй жэлдэ» (Жигитовой жэлдэ) «Зайн гал үбээ»... Гүрөөдэ дахи СМУ-гай на Павлинтитэй А. Б. Тервильтэй. «Германида үрхэ» — Д. Бандароной багшанарай интервьөө А. Карповай сессидэ Хубуудтай сессидэ мурдобо. «Умуга» — Г. Намжигеевой товстой интервьөө. «Саша абган»-эй зургалгал. «Онохойдо»-д фестивалы—5. Мунвөдэрэй интервьөө. МВД-һээ мэдээлэл.

Эмхидхэн байгуулагшад — Бурядай ССР-эй Верховно Совет, Бурядай ССР-эй Министруудай Совет, Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэл болон редакциин ажалша коллектив.

Table with contact information for the newspaper, including phone numbers for various departments and the editorial office.